

সূচীপত্ৰ ....

• যেন এটি অপৰাধ...	ছাহাৰুল ইছলাম	৮
• সম্পাদকৰ কলমেৰে		৯
• বিভাগীয় প্ৰধানৰ একাষাৰ.....		১১
বিশেষ প্ৰবন্ধ		
• অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যলৈ মিছনেৰি সকলৰ অৱদান	ড° অনন্যা বৰুৱা	১৯
• 50 Years of Bikali Mouza Unnayan Somittee	Dr. Abdul Haque Ahmed	২১
• Kafka's The Metamorphosis: An Analysis	Dr Monalisha Roychaudhury	২৪
• হেম বৰুৱাৰ 'ৰঙা কৰবীৰ ফুল' এক আলোকপাত	ড° স্নিগ্ধা দাস নাথ	২৭
• সামাজিক উপভাষা : এটি আলোচনা	তুনুকা ৰাভা	২৯
কবিতা		
• বিকালী মহাবিদ্যালয়	গীতাজ্জলি ৰায়	৩৩
• শেৱালি	হিমাঙ্গী ৰায়	৩৩
• এচেৰেঙা ৰ'দৰ পোহৰ	ধনমনি ৰাভা	৩৪
• জ্যোতিষ্মান	পবিত্ৰ কছাৰী	৩৫
• জীৱন	দীপামনি মল্লিক	৩৫
• তুমি অনন্যা	দিম্পী দাস	৩৬
• সৃষ্টি	দেৱশ্ৰী ৰাভা	৩৬
• ফুলনি	মিটুমনি সূত্ৰধৰ	৩৭
• দেউতা	ডলীমণি নাথ	৩৭
• শৰত আহি আছে	মাম্পী মণ্ডল	৩৮
• নিয়ৰ	সূচনা বৰ্মণ	৩৮
• শৰতৰ শেৱালিৰ স্নিগ্ধ সুবাস বিচাৰি	সান্ত্বনা বসুমতাৰী	৩৯
• সময়ৰ জ্যামিতি	ৰাছেল আখতাৰ	৪০
• এটি পুৱা	আজিজুল বহমান	৪০
• প্ৰতীক্ষা	মমিনুৰ ইছলাম	৪০
• কছৱানিডৰা	দীপিকা চৌধুৰী	৪১
• সংহাৰী বান	সোণমা ৰাভা	৪১
• বৰ অসম	আশাৰাণী নাথ	৪১
• জীৱনৰ বাট	জিতামণি ৰাভা	৪২
• আমাৰ জনমভূমি	আনাৰুত জামান শেখ	৪২
• নিঃসংগতাৰ ছমুনিয়াহ	নিহা ৰাভা	৪২
গল্প		
• সপোনবোৰ যেতিয়া সৰি পৰে	ৰেজাবুল হক	৪৫
• টকাই জীৱন নহয়	ডেইজী দাস	৪৮
• নোটবন্দী	জ্যোতিৰূপা ৰয়	৫০

প্ৰবন্ধ

● উপভাষা ঠন ধৰি উঠাৰ কাৰক	বুলুমনি ৰাভা	৫৫
● 'মিৰি জীয়ৰী' : এখন সামাজিক উপন্যাস	অদিতি ৰায়	৫৭
● ভাষাৰ সৈতে সমাজ আৰু সংস্কৃতিৰ সম্পৰ্ক	উলুপী দাস	৫৯
● ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ 'কাবুলিৱালা' : সাধাৰণ আলোচনা	কণমনি কলিতা	৬১
● আধুনিক অসমীয়া কবিতাত চিত্ৰকল্পবাদৰ ধাৰা	দীপাৱিতা নাথ	৬৩
● কোচ-ৰাজবংশীৰ লোকাচাৰ আৰু উৎসৱ-পাৰ্বণ : এটি আলোকপাত	মৰমী বৰুৱা	৬৬
● দুটা স্বদেশপ্ৰেমমূলক কবিতা : সাদৃশ্য-বৈসাদৃশ্য	ঋতুস্মিতা দাস	৬৮
● সংবাদ মাধ্যম আৰু কিছু অনুভৱ	গীতাজলি দাস	৭০
● মই বিকালী মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন ছাত্ৰী	জেছমিনাৰা পাৰভিন	৭১
● অন্ধবিশ্বাস আৰু ডাইনী হত্যা	মানৱ চাছ	৭২
● অসমত মঞ্চাভিনয় : চমু আলোচনা	মণিকা ৰায়	৭৩
● অসমীয়া সংস্কৃতিৰ সমৃদ্ধিত সত্ৰ সমূহৰ ভূমিকা	সীমাত্ৰী চৌধুৰী	৭৫
● বেজবৰুৱাৰ গল্পত প্ৰকাশিত নাৰী জীৱনৰ কাৰুণ্য	সুপ্ৰিয়া ৰাভা	৭৭
● ভাষা আহৰণ (Language Acquisition)	ছামিম হুচেইন	৮০
● জাতি- জনজাতিৰ অবিচ্ছিন্ন ধাৰা : সোণোৱাল কছাৰীৰ বিশেষ উল্লিখনেৰে	টিংকু মণি ৰাভা	৮২
● বিকালী মহাবিদ্যালয়লৈ একলম	বৰ্ণালী কলিতা	৮৪
● অসমীয়া চুটিগল্পত পাশ্চাত্য প্ৰভাৱ	মহিমাময়ী ৰায়	৮৫
● বাংছাপাৰা : অসমৰ প্ৰথম স্বচ্ছ গাঁও	সোণপাহী ইছলাম	৮৭
● উমাকান্ত শৰ্মাৰ উপন্যাসত গাৰো সমাজ জীৱনৰ চিত্ৰ	ইমৰাণ হুচেইন	৮৯
● উজনি আৰু পশ্চিম অসমৰ বিয়ানাম : এটি আলোকপাত	আল-কাৰিমা জেছমিন	৯১
● দেশী মুছলমান সকলৰ লোক উৎসৱ	ছাহাৰুল ইছলাম	৯৫
● মিচিং সকলৰ লোক উৎসৱ : আলি আয়ে লুগাং	ধনমনি দাস	৯৬
● অসমৰ দেশী মুছলমানসকলৰ পৰম্পৰাগত বিবাহ	কুদছ আলী	৯৯

অনুবাদ সাহিত্য

কবিতা

● অপ্ৰকাশ	আহাসান হাবিব মোল্লা	১০১
● মালতী	মৃদুলা দেৱী	১০২
● আমি একটি ধূলোৱ কণা	ছাহেবা খাতুন	১০২
● কিমান যে ধুনীয়া বৰষুণ	ৰিজু পাঠক	১০৩

গল্প

● সৰু বাঘ, ডাঙৰ বাঘ	জেচমিন ৰাভা	১০৪
● কাশ্মীৰী আপেল	আয়ুব হুচেইন	১০৫
● সৰু যাদুকৰ	ভায়োলিনা ৰায়	১০৬
● ধৰ্মযাজকৰ সম্পত্তি	জুপিতৰা দাস	১০৮
● এমুঠি সৰিয়হ	ছয়ানিকা পাটগিৰী	১০৯

বিশেষ লেখা

● বেজবৰুৱাৰ জীৱনৰ দুখবোৰ (বিহঙ্গম দৃষ্টিপাত)	ড° আলপনা সৰকাৰ ডেকা	১১০
● আকাশত এটা অস্তগামী সূৰ্য	ৰাছেল আখতাৰ	১১৫
● এটি পখিলাৰ স্মৃতি	ৰেজাবুল হক	১১৭

বিশেষ প্ৰবন্ধ

মহৎ লেখকৰ প্ৰধান লক্ষণ হ'ল ভাষাৰ সবলতা আৰু স্পষ্টতা
- ফ্ৰেডেৰিক আমি়েল

অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যলৈ মিছনেৰি সকলৰ অৱদান

ড° অনন্যা বৰুৱা

উপাধ্যক্ষা, বিভাগীয় মুৰব্বী, শিক্ষা বিভাগ

আমেৰিকাৰ বেপ্টিষ্ট মিছনেৰি সকল উনবিংশ শতিকাৰ আৰম্ভণিৰ পৰাই খ্ৰীষ্টান ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ বাবে ভাৰতলৈ আহিব ধৰে আৰু ১৮১৩ খৃঃৰ পৰাই মুম্বাই, পাঞ্জাব, তামিলনাড়ু, উত্তৰ প্ৰদেশ, কলিকতা আদি বিভিন্ন ঠাইত ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰিবলৈ ধৰে। সেই একে উদ্দেশ্য লৈ ১৮৩৬ খৃঃৰ ২৩ মাৰ্চ তাৰিখে বেভাৰেণ্ড নাথান ব্ৰাউন আৰু অলিভাৰ টমাছ কাটাৰে ৪ মাহ নৌ যাত্ৰা কৰি সপৰিয়ালে শদিয়াত উপস্থিত হয়। বেপ্টিষ্ট মিছনেৰি সকলৰ এই অসম আগমন এক দৈৱ সংঘটিত ঘটনা বুলি ক'ব পাৰি।

মিছনেৰি সকল অসমলৈ অহাৰ আগতেই ইংৰাজ শাসক সকলে অসমীয়া ভাষা বাংলা ভাষাৰ উপভাষা বুলি পতিয়ন গৈ ইংৰাজ বিষয়া ডেভিড স্কটৰ নিৰ্দেশ মতে ১৮৩৬ খৃঃৰ পৰা অসমৰ আদালত আৰু সকলো শিক্ষানুষ্ঠানত বাংলা ভাষা প্ৰচলন কৰে। ড° নাথান ব্ৰাউন আৰু ড° মাইলছ ব্ৰনছন এই দুয়োগৰাকী ভাষাতত্ত্ববিদে লক্ষ্য কৰিছিল যে অসমৰ ভৈয়ামৰ সকলো লোকেই অসমীয়া ভাষাত কথা কয়। প্ৰথম অৱস্থাত ব্ৰাউনেও অসমীয়া আৰু বাংলা ভাষা একে বুলি ভাবিছিল যদিও পিছলৈ তেওঁৰ এই সন্দেহ দূৰ হয়। তেওঁ অসমীয়া ভাষাৰ গঠন পদ্ধতি ভালদৰে আয়ত্ত কৰি নিজে অসমীয়া ভাষাত পুথি লিখিব ধৰে। অসমীয়া ভাষাত 'যিচুখ্ৰীষ্টৰ নতুন নিয়ম' নামেৰে পুথিখন তেওঁ লিখি উলিয়ায়। তেওঁ ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ বাবে বিভিন্ন পুস্তিকা, অৰুনাৱদই সংবাদ পত্ৰ, বাইবেলৰ অনুবাদ, স্কুলৰ উপযোগী হোৱা বিভিন্ন পুথি, ব্যাকৰণকে ধৰি বহু পুথি ৰচনা কৰি অসমীয়া ভাষা যে এক স্বতন্ত্ৰ ভাষা তাক বুজাই দিছিল। তদুপৰি ব্ৰাউনে বহু কষ্ট কৰি ২২ খন অসমীয়া ভাষাত হাতে লিখা পুথি উদ্ধাৰ কৰি সেইবোৰৰ সংৰক্ষণৰো ব্যৱস্থা কৰিছিল। তেওঁৰ যত্নতে বুকল কায়স্থৰ 'কিতাবত মঞ্জৰী' আৰু ১৮৪৪ খৃঃত কাশীনাথ তামুলী ফুকনে লিখা 'আসাম বুৰঞ্জি' পুথিখন ছপা কৰি উলিওৱা হয়। উইলিয়াম ৰবিনছনে এখন অসমীয়া ব্যাকৰণ লিখি উলিয়াইছিল। পিছত

নাথান ব্ৰাউনেও 'গ্ৰামাটিকেল নোটচ অৱ দি এছামিজ লেঙ্গুৱেজ' নাম দি আন এখন অসমীয়া ব্যাকৰণ প্ৰণয়ন কৰি ১৮৪৮ খৃঃত শিৱসাগৰ আসাম বেপ্টিষ্ট প্ৰেছত মুদ্ৰণ কৰি উলিয়ায়। খৃষ্ট ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ বাবে এ.কে. গাৰ্ণী আৰু মাইলছ ব্ৰনছনে বেলেগে বেলেগে অসমীয়া ভাষাত 'ওল্ড টেষ্টামেণ্ট' কিতাপখন লিখে। ইয়াৰ উপৰিও গাৰ্ণীয়ে 'কামিনীকান্তৰ চৰিত্ৰ' নাম দি ৬৭ পৃষ্ঠাৰ এখন অসমীয়া উপন্যাস লিখে।

ড° উইলিয়াম কেৰিয়ে ১৮১৩ খৃঃত বাইবেল পুথিখন অসমীয়া ভাষাত 'ধৰ্ম পুস্তক তাৰে অন্তভাগ' নাম দি অনুবাদ কৰি শ্ৰীৰামপুৰত থকা মিছনেৰি প্ৰেছত ছপা কৰি উলিয়ায়। কেৰিয়ে লিখা বাইবেল খনৰ অনুবাদৰ খচৰা প্ৰস্তুত কৰোতে সেই সময়ত কলিকতাত থকা আত্মাৰাম শৰ্মা নামৰ অসমীয়া পণ্ডিত এজনৰ সহায় লয়। মিছমেৰি সকলে ভালদৰে বুজি পাইছিল যে অসমীয়া এক ঐতিহাসমৃদ্ধ আৰু স্বতন্ত্ৰ ভাষা, যি ভাষা অসমত শতাব্দী জুৰি চলি আছে। এই সম্পৰ্কে ইংৰাজ বিষয়া এ.জে. মফাট মিলছে 'Report on the province of Assam' ত লিখা টোকাটোত তেওঁ ইংৰাজ কৰ্তৃপক্ষক বাংলা ভাষাৰ প্ৰচলন বন্ধ কৰি অসমৰ আদালত আৰু শিক্ষানুষ্ঠানত অসমীয়া ভাষা প্ৰৱৰ্তন কৰিব লাগে বুলি যুক্তি দিছিল।

ইংৰাজ চৰকাৰৰ অফিচিয়েটিং কমিছনাৰ কৰ্ণেল জে.চি হাটন চাহাবেও অসমত অসমীয়া ভাষা প্ৰৱৰ্তন কৰিব লাগে বুলি মত ব্যক্ত কৰি বঙ্গদেশৰ লেফটেনেণ্ট গৱৰ্ণৰক অনুৰোধ জনায়। আনহাতে মিছমেৰি সকলেও অসমীয়া ভাষাক পুনৰুদ্ধাৰ কৰাটো তেওঁলোকৰ নৈতিক কৰ্তব্য বুলি ধৰি লয় আৰু অসমীয়া ভাষাত বিভিন্ন ধৰণৰ পুথি লিখি উলিয়ায়। লগতে অসমীয়া ভাষা পুনৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ বাবে বিভিন্ন সময়ত যুক্তি সহকাৰে আবেদন নিবেদন কৰি, পত্ৰ লিখি ইংৰাজ চৰকাৰক অনুৰোধ জনায়। এই মহান প্ৰচেষ্টাত আনন্দৰাম ঢেকিয়াল ফুকনৰ, লগতে কেইগৰাকীমান

অসমৰ সুসন্তানে মিছনেৰি সকলৰ লগ হৈ অসমত যাতে অসমীয়া ভাষাই মৰ্যাদা ঘূৰাই পায় তাৰ বাবে সকলো ধৰণৰ প্ৰচেষ্টা হাতত লয়।

ড° ব্ৰনছনে বহু কষ্ট কৰি 'A Dictionary in Assamese and English' নাম দি ১৪,০০০ শব্দৰে অসমীয়া ইংৰাজী অভিধান এখন লিখি ১৮৬৭ খৃঃত শিৱসাগৰ বেপ্টিষ্ট মিছন প্ৰেছত মুদ্ৰিত কৰে। এই অভিধানখনক অসমীয়া ভাষালৈ ব্ৰনছনে আগবঢ়োৱা সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ বৰঙনি আৰু এক কীৰ্তিস্তম্ব বুলি ক'ব পাৰি।

এই অভিধানখন যুগত কৰোতে ব্ৰনছন চাহাবে পণ্ডিত যাদুৰাম ডেকাবৰুৱাই ১৮৩৯ খৃঃত লিখা 'বঙলা অসমীয়া' অভিধানখনৰ আখৰ জোটনিৰ নিয়ম মানিছিল। ড° ব্ৰনছনে নিজে লিখিছিল 'The system of orthography adopted in this book is that of Jaduram Barua a learned Assamese Pandit, which it is believed much better corresponds with the actual pronunciation of the people than any other system met with. এই অভিধানখন নিভাঁজ অসমীয়া শব্দৰে লিখা হৈছিল যিখন অভিধানে অসমীয়া ভাষাক পুনৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰাত উল্লেখনীয় বৰঙনি যোগাইছিল।

অৱশেষত অসম হিতৈষী ৰেভাৰেণ্ড নাথান ব্ৰাউন, ও.টি. কাটাৰ, মাইলছ ব্ৰনছন, আদি মিছনেৰিসকল আৰু অসমৰ সুযোগ্য সন্তান আনন্দৰাম ঢেকিয়াল ফুকন, গংগাগোবিন্দ ফুকন, জগন্নাথ বৰুৱা, মানিক চন্দ্ৰ বৰুৱা আদিৰ নেৰানেপেৰা চেপ্টাই সুফল দিলে। সকলো আবেদন নিবেদন পৰীক্ষা কৰাৰ পাছত বঙ্গৰ লেফটেনেণ্ট গৱৰ্ণৰ জৰ্জ কেম্বলে ১৮৭৩ খৃঃ ২৯ এপ্ৰিল তাৰিখে অসমত অসমীয়া ভাষা প্ৰবৰ্তনৰ সিদ্ধান্ত লয় আৰু বঙ্গ চৰকাৰৰ ন্যায় বিভাগে ১৮৭৩ খৃঃ ২৫ জুলাই তাৰিখে অসমৰ আদালত, কাৰ্যালয় আৰু শিক্ষানুষ্ঠানবোৰত অসমীয়া ভাষা প্ৰবৰ্তনৰ নিৰ্দেশ দি অসমত অসমীয়া ভাষা পুনৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰে।

আমেৰিকান বেপ্টিষ্ট মিছনেৰি সকলৰ অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যলৈ আগবঢ়োৱা এক অন্যতম অৱদান আছিল অসমৰ প্ৰথম সম্বাদপত্ৰ 'অৰুনোদই'। ড° নাথান ব্ৰাউন আৰু অলিভাৰ টি, কাটাৰৰ অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰতি থকা শ্ৰদ্ধা আৰু মৰমৰ ফলশ্ৰুতিতে ১৮৪৬ খৃঃ জানুৱাৰি মাহত শিৱসাগৰৰ বেপ্টিষ্ট প্ৰেছৰ পৰা 'অৰুনোদই' সম্বাদ পত্ৰখন মুদ্ৰণ কৰি উলিয়ায়। 'অৰুনোদই'য়ে অসমীয়া ভাষা সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰতো এক সোণালী যুগৰ সূচনা কৰে। আৰম্ভণিৰ প্ৰথম সংখ্যাত এই সম্বাদ পত্ৰখন সম্পৰ্কে লিখা আছিল 'THE ORUNODOI' A monthly paper, devoted to Religion, Science and General Intelligence is printed and published at the Sibsagar Mission Press, by O.T. Cutter, for the American Baptist Mission in Assam.'

পিছলৈ 'অৰুনোদই' আলোচনীখনৰ অনুপ্ৰেৰণা আৰু প্ৰভাৱৰ ফলত ঊনবিংশ শতিকাৰ অষ্টম দশকৰ ভিতৰত বহু অসমীয়া সংবাদ পত্ৰ, আলোচনী প্ৰকাশ পাবলৈ ধৰে। এই আলোচনীবোৰে অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ উন্নতিৰ বাবে এক ঐতিহাসিক দায়িত্ব পালন কৰিছিল।

সহায়ক গ্ৰন্থসমূহ :

১। ড° হৰিনাথ শৰ্মা দলৈ— 'অসমীয়া সাহিত্যৰ পূৰ্ণ ইতিহাস', দ্বিতীয় প্ৰকাশ ২০০৫ চন।

২। অসম সাহিত্য সভাৰ ভাষণাৱলী সংকলক আৰু সম্পাদক শ্ৰীযতীন্দ্ৰ নাথ গোস্বামী, চতুৰ্থ ভাগ, ১৯৭৩ চন।

৩। অৰুনোদই ১৮৪৬-১৮৫৪, ৰেভাৰেণ্ড নাথান ব্ৰাউনৰ দ্বাৰা সম্পাদিত, ড° মহেশ্বৰ নেওগৰ দ্বাৰা সংকলিত আৰু পুনঃ সম্পাদিত প্ৰথম সংস্কৰণ, ছেপ্টেম্বৰ ১৯৮৩।

History is a cyclic poem written by time upon the memories of man.

-Shelly

50 Years of Bikali Mouza Unnayan Somittee

Dr. Abdul Haque Ahmed

HoD & Associate Professor, Economics

The eve of pre-independent India was marked by a massive awakening of social, cultural and economic transformation of the society. The zeal for socio-economic change by self-efforts was germinated during the freedom movement and it accelerated from the beginning of planning era. The urge to compensate the developmental pursuits in the fields of literature, culture, sports, etc., that were supposed to be excluded from the developmental agenda by the then infant Five Year Plans, spontaneously gave birth to several public bodies everywhere in the country. The spirit of these voluntary organizations was to exert joint efforts to make an impact for developing the social, cultural and sports domain including the enhancement of social harmony among the diverse sections of the society. Consequently, these public bodies evolved as influential sources for boosting social, cultural and educational awakening which in turn made a huge impact on the overall socio-economic development of the nation. After formation of such voluntary public bodies, they came to the realm of legitimate registration through the provision under Society's Registration Act, 1860. Now, many of these voluntary public bodies seems to possess the features of Non-governmental Organization (NGO) as conceived by the UNO. In the context of NGOs, their emergence and the tempo of social works rendered by them, this write-up seeks to retrospect one of them. Such an NGO, Bikali Mouza Unnayan Somittee at Dhupdhara in the easternmost part of Goalpara district, is now at the threshold to complete half a century of its active existence during the month of October, 2017. On the occasion of completion of its 50 years, it resolved to celebrate Golden Jubilee with a month-long programme

from 12th September to 12th October, 2017.

The desire for socio-economic transition of rural masses at Dhupdhara and its adjacent villages, that was once known as one of the backward areas like many other parts of the state, gave birth to a number of public bodies such as clubs, literary bodies, cultural and sports units. Involvement in specific line of activities with limited scope in and around Dhupdhara necessitated a more inclusive and extensive voluntary body to cover the developmental aspirations in multiple fields which were considered basics for socio-economic transition. Resultantly, the Bikali Mouza Unnayan Somittee took birth in 1967 as an outcome of self-less services and enumerable sacrifices of the forefathers of the present generation in the area. The name of the NGO signifies one of the historic glimpses of the district that was under the zamindari system for a long time till the middle of the first decade of the planning period. It was named after a term "Bikali Dihi", the then revenue collection center quartered at the village Dhupdhara in the erstwhile Purb-Dwar in Habraghat Paragana under the Bijni Raj Estate. The surrounding 52 villages of Dhupdhara inhabited by a number of communities such as Rabha, Bodo, Garo, Koch Rajbangshi, Jogi, Kaibarta, Muslim, etc. came together under the single umbrella of the NGO. The weekly hat (market) at Dhupdhara which is situated on both sides of the NH 37, bordered by Kamrup rural district in the East and North, Meghalaya in the South and remaining parts of Goalpara in the West is considered as the center place by the villagers and they regard it as the thread of integrity and unity in diversity. Since its inception, the NGO has been retaining the principle of unity in diversity for

which it resembles a model of Mini India. The NGO has become the heart and soul of the communities for caring the thrust areas and for rendering services to improve the developmental avenues. To avoid contradiction from the part of the legacy of its works, the NGO acquired registration under the provisions of the government.

Although the basic goal of unification and establishment of the NGO was to initiate the development of the historic weekly hat at Dhupdhara and to possess improved connectivity via the NH 37, its activities began to expand to diversified directions pertaining to socio-economic overheads. The contemporary expansion of money economy, increased marketable surpluses of agriculture, horticulture, sericulture, animal husbandry and minor forest products along with the advantages converged to this commercial place, the NGO has been receiving opportunities of market expansion and devoting its efforts to efficient market management. The benefits received through the market management are used for the developmental activities of the market itself and for other holistic socio-economic services after remittance of the government dues. The development of commercial center through the market management has spread effects that paved the ways for catering the development of education, connectivity, cultural aspects, sports, health facilities, etc. in and around the locality.

Since its inception, the NGO has been found to adhere to its basic principle of non-political, not for profit but to sustain for enhancing social harmony and development of member villages. Accordingly, the activities are performed which have resemblance to the welfare activities of a welfare state government. This august NGO now, is at the eve of completion of glorious 50 years of proud and active participation in social works. It is now at a doldrums to retrospect of the past activities and seeks to celebrate a festive golden jubilee with a month long colourful programs.

The NGO is functioning by a triennial executive committee which is formed in a blending process of indirect and direct voting. The members of village somaj

within the jurisdiction of the NGO elect directly the village representatives who are regarded as executive members of the NGO. The household heads of the village somaj numbering to about 25000 are general members of the NGO who elect the executive members but do not vote to elect the office bearers of the executive committee. The first meeting of the elected executive members directly elect office bearers like president, vice president, secretary, assistant secretary, etc. to work for a term of three years. The executive members representing their villages can raise any issue relating to peace, social harmony, village requirements, etc. in the meetings of the executive committee. Accordingly, the NGO adopts policy perspectives and strategies to address the issues either by its own capacity or it tries to knock the door of the respective authority of the government.

The functioning of the NGO is appreciable for its strategies of action and its efficient management of resources. In addition to the development strategies of the market places in two parts adjacent to the agglomerating center – Dhupdhara, it extends activities for improvement of important socio-economic avenues of the member villages. The NGO has so far experienced a colossal of success in the process of peace making, social harmony along with improving facilities for education, connectivity, culture, health services, sports, etc. Presently, it has enabled to place itself in a high position of honour among the masses of the locality. The area being mostly agrarian in character and conducive for horticulture, sericulture, plantation crops and livestock, its strategic actions revolved largely around the development of marketing and related facilities. Its continuous endeavours have turned the market place into two spacious parts measuring about 60000 meter square equipped with permanent sheds suited to all weather. The weekly hat under the supervision of the NGO sits for two days per week, for banana and other horticultural product sale on Sunday and for other merchandise on Monday. Besides plantation crops like bamboo, thatches, and firewood and minor forest products are sold on the remaining days of the week.

The farmers of the locality have been enjoying marketing facilities provided by the NGO for disposing their surplus products; thereby they have been able to earn cash income. In addition to market development services, the NGO involves in the improvement of other social, cultural and sports avenues. To create social avenues, the NGO has given first priority to the development of educational facilities in primary, secondary and higher sections in the locality. Since its inception, it has been supporting a number of venture LP, ME, High Schools and College. The supports still have been providing by the NGO to 10 LP schools, 4 High Schools, few teachers of Hindi and Boro, science and arts streams of Bikali College, and annual packages to meritorious poor students. It is worth mentioning that the NGO initiated the establishment of a higher educational institution to meet the need of rural learners of the locality. Strive for establishing Bikali College at Dhupdhara got materialized after a decade and it came into being in 1982. The NGO has not left any stone unturned to make its dream of establishing the Bikali College at Dhupdhara. Even after the undertaking of the arts stream of the college by the government in 1992, the NGO still has been supporting the commerce and the science stream which are yet to be taken over by the government. The NGO believes that education is the root of transition of a society and it uses to allocate about 30 per cent of its annual budget for educational development in its jurisdiction. It initiates activities for improvement of connectivity, so it provides supports to the development of village roads, construct culverts and footbridges up to its capacity so as to improve linkage among the villages, to NH 37 and to the center place Dhupdhara. Beyond its capacity to deal with regards to connectivity, it approaches to the concerned authority with appeal to look after the matters. The NGO is well conscious about the improvement of health services in and around the locality. Besides providing linkage services between the public and the government in regards to health services, it provides an ambulance service and construct rest rooms near the health centers

in the area on its own venture. It is credited for communicative services for establishing the 30 bedded Model Hospital at Dhupdhara. In regards to facilitate financial avenues, the NGO rendered restless communicative services to establish bank branches in the area. Resultantly, the area is credited with 4 branches of commercial bank branches along with a branch of SBI which has been accommodated in its own house building. The socio-cultural pursuits of various communities in the locality are being encouraged through different holistic activities of the NGO. Although it is non-institutional, the NGO provides consultancy along with supports for development of ethnic traditions and culture of the communities in the area. Besides, it provides supports to the development of the talents in games and sports to the youths of the locality. It acts the role of guardian of the Bikali Sports Association an affiliated Sports unit of Goalpara District Sports Association that has the same jurisdiction as the NGO.

The persisting strive for development of the Bikali area, the NGO so far performed multifaceted activities that are associated with materializing basic requirements for socio-economic transition. It consciously tries to exert its activities to expand earning avenues by market development, render catalytic services to improve academic, cultural, financial facilities and sports pursuits, etc. to change the living standards of people of the area. Despite the limitations of an organization, the inherited morality, willingness to change by dint of own efforts, strong determination to achieve common goal and efficiency in management enabled the NGO to sustain with dedication. Therefore, a strong belief prevails in the minds of masses of the area that the Bikali Mouza Unnayan Somitee has been playing a parental role alike a semi government. In the midst of the golden jubilee celebration of the NGO peoples' aspirations should be cared of besides the retrospect of past triumphs. It must sustain its principle and the holistic approaches despite the challenges impending out of diversity in thinking in coming days.

Kafka's The Metamorphosis: An Analysis

Dr Monalisha Roychaudhury
HoD, Dept. of English

The German novella *Die Verwandlung* later translated into English as *The Metamorphosis* is written by Franz Kafka. It was written in 1923 and first published in 1915. Like most of Kafka's works, this story has been given a psychological interpretation by most critics and reviewers.

It can be clearly understood from his *A Letter to a Father* about the strained relation that he had with his father and how even as an adult he was shadowed by the fear of his father and how his father's opinion mattered in all aspects of his life. This father complex is clearly reflected in the story. However, if we delve deep into the story it can be concluded that Gregor was being backstabbed by his sister and it is her and not his father who should be considered the cruelest person in the story.

On reading the story most of the readers related the term metamorphosis to the transformation of Gregor into an insect but critic Volker Drücke believes that the crucial metamorphosis in the story is that of Grete. She is the character the title is directed at. Gregor's metamorphosis is followed by him languishing and ultimately dying. Grete, by contrast, has matured as a result of the new family circumstances and assumed responsibility. In the end – after the brother's death – the parents also notice that their daughter, "who was getting more animated all the time, had blossomed [...] into a beautiful and voluptuous young woman", and want to look for a partner for her. From this standpoint, Grete's transition, her metamorphosis from a girl into a

woman, can be treated as the subtextual theme of the story.

Most of Kafka's writings relate to incidents from his own life especially how his relationship with his father affected his own life. The affect clearly reflects in his work. In *Metamorphosis* Kafka uses symbolism through which the readers can figure out the feelings and thoughts that were going on in his head. Gregor was given all importance till he could work and earn for the family. Gregor had the responsibility of paying off the family debt for which he was forced to work hard. His father had no respect for him and never acknowledged his struggle. He was burdened with demands both in personal and professional life. Kafka transforms Gregor into an insect. Soon he becomes an burden for the family and is killed by the father.

In real life Kafka had a troubled relationship with his father. His father forced him to become a lawyer whereas he wanted to become a writer. He could not protest and became a lawyer against his will. In the story too, Gregor's life is dictated by his father and the demands of the family. Kafka's idea of transforming Gregor into an insect, which is considered a low creature, a pest, symbolizes his own poor self image and the depression he was going through.

The story can be looked into from standpoint of Freudian psychological theories. It can be considered as the writer's autobiography. The inner world of Gregor can be paralleled with the unconscious world of Kafka. Freud defined the unconscious as a world in which our

suppressed wills, feelings, horrors, drives and conflicts are hold. The transformation of Gregor Samsa, a salesman into a bug, hidden by the family from the outside world and being killed due to an apple thrown by his father is nothing less than preprojection of Kafka's own life. His tyrannical father brought up his son Franz in such a way that he was always filled with a feeling of terror and anger. This resulted in his lack of self confidence which can be seen depicted in almost all his works. He suffered from a sense of guilt ever since his childhood and he holds his father responsible for it. This has been clearly mentioned in his letter to his father.

Gregory Samsa, the central character of The Metamorphosis represents Franz Kafka himself. Gregory Samsa, like most of Kafka's antihero, live in a situation which is called "Kafkaesque", a nightmarish situation which is full of terror, horror and angst. This situation reminds the reader of the condition that Kafka himself experienced in his whole life. The Metamorphosis is a symbolic presentation of Gregor's unconscious world.

According to Freud, our mind consists of two parts: conscious and unconscious. He demonstrated that our suppressed wills, feelings, horrors, drives, conflicts and even memories are hold in unconscious part of our psyche.

The Metamorphosis is, in fact, a representation of Kafka's own life. Kafka's inadequacy about his sexuality is represented in Gregor's personality. Gregor didn't marry and in the story there is nothing about his relationship with any woman.

Kafka's father was tyrannical, his mother, however dominated by her husband, loved her children passionately. The good relationship between Kafka and his mother is looked upon jealously by his powerful father. So, he had always showed his power to him and frightened him with his tyrannical authority which symbolically represents the threat of castration. Kafka,

in this case, in the letter to his father addressed him and while referring to the differences between them noted that they were too dangerous to each other.

Kafka, in comparison to his father, felt weak which results from his father's repression, so he believed that marriage is just for his father and is dominated by him. That's why Kafka felt marriage is forbidden for him. The Image of Father was considered as a symbol of God and rule. He found God in the light of his father. This identification of father with God, as Freud referred to in his theories, is symbolically repeated during The Metamorphosis. In this sense, Gregor's tragic death by his father in the last part reminds us of expulsion of Adam and Eve from paradise. Adam and Eve were descended from heaven by God as a punishment because of eating apple, the forbidden fruit. Gregor's death was, also a result of the apple which was thrown by his father as a punishment. Therefore, Kafka in The Metamorphosis, portrays a picture of father who, like his God, punish and don't show mercy.

The Sense of Guilt in Freud's Psychology in his model of human psyche, Freud, "divided the psyche into three parts: the id, ego and superego". According to him, superego is "the moral censoring agency, the repository of conscience and pride" and "representation of all moral restrictions, the advocate of impulse toward perfection". Kafka's father, in this sense, symbolically presents the super ego that repressed Kafka's derives. Freud suggested that the super ego is revealed through punishment. Being so active, it can create a sense of guilt in the individual. This sense of guilt is clear in Kafka's own life. He has been suffering from a sense of guilt, since he was a child, which is the result of his lack of self confidence and he noted that this is his father who is responsible for these all. Gregor, in the metamorphosis, transforms into a big insect and symbolically enters into his unconscious world where the repressed desires and thoughts and images were hold. Metaphorically, this big insect is considered to as

Gregor's repressed desires which are showed in disguised form. In this sense, Gregor's transferring into an insect and therefore his interring into an unconscious world is an escape of oppressive tyranny and cruel restraints of the father, superego. As a result, he is guilty in his father's eye and should be punished. So, in the last part of the story, his father throws an apple toward him as a punishment which causes his death and symbolically his entering into conscious world.

Kafka was in fact a follower of Freudian psychology. In his letter to his father which is consider as his autobiography, one can recognize depiction of some Freudian theories such as Oedipus complex. As a whole, in The Metamorphosis like most of his works, Kafka depicts his major idea that there is only one illness in man and it is his own existence and the only cure for it is death. So, we see in The Metamorphosis, after his

terrible metamorphosis, Gregor wish his death which would make him free from his bonded life.

References

1. V. Nabokov, Franz Kafka : The Metamorphosis. In F. Bowers ed., Lectures on Literature, San Diego: Harcourt Brace Jovanovich, 251-283 (1980)
2. Franz Kafka, Dearest Father, Trans. Hannah and Richard Stokes, London : One World Classics LTD, (2008)
3. F. Kafka, The Metamorphosis. Trans. Ian Johnston. Canada: Malaspina University-College Nanaimo, (1999)
4. S. Hedayat, The Message of Kafka, Tehran: Jamehdaran, (2004)
5. https://en.wikipedia.org/wiki/The_Metamorphosis

শান্তিৰ নোবেল বঁটা বিজয়ী মাদাৰ টেৰেছাই কৈছিল -

'I alone can not change the world, but I can cast a stone across the water to create many ripples'

হেম বৰুৱাৰ 'ৰঙা কৰবীৰ ফুল' এক আলোকপাত

ড° স্নিগ্ধা দাস নাথ

সহকাৰী অধ্যাপিকা, অসমীয়া স্নাতকোত্তৰ মহলা

'নানা দেশ ফুৰে যি,
নানা কথা শিকে সি।'

নজনাটো জানিবলৈ, নেদেখাটো চাবলৈ যুগে যুগে মানুহৰ দুৰ্বাৰ আকাঙ্ক্ষা দেখা যায়। এই বিশাল বিশ্বৰ বিচিত্ৰ দেশ দেশান্তৰ নদ নদী, গিৰি-গুহা বিচিত্ৰ সৌন্দৰ্য্য, ৰীতি-নীতি সভ্যতা সংস্কৃতি আদি বিচিত্ৰ। বিশ্বৰ বিস্তীৰ্ণ সৌন্দৰ্য্যৰাশি সুনীলিম মহাসিন্ধুৰ ফেনিল উৰ্মিমালাই মানুহক আহ্বান জনাই আহিছে চিৰদিন, চিৰকাল। সেই আহ্বানে মানুহৰ দুৰ্বাৰ আকাঙ্ক্ষাক জগাই তোলে তাৰ তাড়নাতেই মানুহে দেশ-দেশান্তৰ ভ্ৰমণ কৰে। ইয়াৰ ফলশ্ৰুতিতেই বিভিন্ন ভ্ৰমণসাহিত্য সৃষ্টি হৈ আহিছে।

অসমীয়া সাহিত্যত ভ্ৰমণ কাহিনীৰ এক বিশেষ স্থান আছে। সপ্তদশ শতিকাত ৰচিত পুথি সমূহত বৈষ্ণৱ গুৰু আৰু সন্ত-মহন্তসকলৰ ভাৰতৰ বিভিন্ন তীৰ্থ ভ্ৰমণ কৰাৰ কাহিনী পোৱা যায়। একেদৰে অষ্টাদশ শতিকাৰ আদিভাগত ৰচিত 'ত্ৰিপুৰা বুৰঞ্জী'ত ভ্ৰমণ বৃত্তান্ত পোৱা যায় যদিও এনেবোৰ সাহিত্যত প্ৰকৃত ভ্ৰমণ কাহিনীৰ লক্ষণ গৌণ।

প্ৰকৃততে বিংশ শতিকাৰ প্ৰাৰম্ভণিত অসমীয়া ভ্ৰমণ সাহিত্যৰ স্পষ্ট ৰূপ দেখা যায় জ্ঞানদাভিৰাম বৰুৱাৰ হাতত 'বিলাতৰ চিঠি' শিতানত। ইয়াৰ পিছত ভাৰত ভ্ৰমণ কাহিনীলৈ অথবা বিদেশ ভ্ৰমণ কাহিনীলৈ বিভিন্ন ভ্ৰমণ সাহিত্য অসমীয়া সাহিত্যত ৰচিত হৈছে।

১৯৬৭ চনত হেম বৰুৱা সংসদৰ সদস্য হৈ আছিল। সদস্য হৈ থাকোঁতে তেওঁ পৃথিৱীৰ বহুকেইখন দেশ ভ্ৰমণ কৰাৰ সুবিধা পাইছিল। সাংসদী দল এটিৰ প্ৰতিনিধি হিচাপে গৈ হেম বৰুৱাই ছোভিয়েট ইউনিয়নত যি অনুভৱ কৰিছিল তাৰেই মুক্ত প্ৰকাশ 'ৰঙা কৰবীৰ ফুল'। ইয়াত সন্নিবিষ্ট প্ৰবন্ধবোৰ ধাৰাবাহিক ভাবে 'নতুন অসমীয়া' কাকতত প্ৰকাশ হৈছিল। পিছলৈ প্ৰবন্ধবোৰ হাত

ফুৰাই, যোগ-বিয়োগ কৰি নকৈ সজাই তুলিছে। প্ৰবন্ধ কেইটি হৈছে - 'মস্কো বহুত দূৰ', 'তুমি মাথোঁ কথা কোঁৱা', 'আকাশত উদাৰ নিমন্ত্ৰণ', 'পাতৰ আঁৰৰ পোহৰ' আৰু 'দাস্যদনিয়া'। প্ৰতিটো প্ৰবন্ধত প্ৰকাশ পাইছে ব্যক্তিগৰাকীৰ সত্যনিষ্ঠ তীক্ষ্ণ অনুমানী মনৰ স্থায়ী দৃষ্টিভংগী। কবি প্ৰিয়াৰ খোপাত 'ৰঙা এটি কৰবীৰ ফুল' জলমলাই উঠাৰ দৰেই মাটিৰ বান্ধোন এৰি বিদেশ মুখী হোৱা হেম বৰুৱাই মস্কোক জানিবলৈ সেই দেশৰ নাৰী সম্বন্ধে সম্যক ধাৰণা প্ৰথমেই গ্ৰহণ কৰিছে। 'ৰঙা কৰবীৰ ফুল'ত তেওঁ লিখিছে, "এগৰাকী খ্যাতনামা ফৰাছী লেখকৰ মতে কোনো এখন দেশ বা জাতিক জানিবলৈ হ'লে পোনপ্ৰথমে জানিব লাগিব সেই দেশৰ বা জাতিৰ নাৰী সমাজক। নাৰীক অস্বীকাৰ কৰি উপলব্ধি সম্ভৱ নহয়, সেয়ে কবি-প্ৰিয়াৰ খোপাত 'ৰঙা এটি কৰবীৰ ফুল' জলমলাই উঠাৰ দৰেই মাটিৰ বান্ধোন এৰি বিদেশমুখী হোৱা হেম বৰুৱাই মস্কোক জানিবলৈ সেই দেশৰ নাৰী সম্বন্ধে সম্যক ধাৰণা প্ৰথমেই গ্ৰহণ কৰিছে। সেয়েহে তেওঁৰ ভ্ৰমণ কাহিনীখনত নাৰী সমাজক আগস্থান দিছে। সাধাৰণতে নষ্টালজিয়াৰ ভৰত হেম বৰুৱাৰ কবিতা ভাৰাক্ৰান্ত। এই নষ্টালজিয়া ৰোমাণ্টিক উমেৰে আলফুলীয়া কবিতাৰ পংক্তিতে আৰম্ভ কৰিছে 'ৰঙা কৰবীৰ ফুল'

"আহিব পুৱাই ৰাতি? আহিব লগত দিঠকৰ

য'ত গ্লানি, দুখ আৰু ভুল?

সপোনৰ সোঁৱৰণী এৰি যাবা তোমাৰ খোপাৰ

ৰঙা এটি কৰবীৰ ফুল।"

মস্কোৰ নাৰীৰ কৰ্ম নিপুণতাই তেওঁক বাককৈয়ে আকৰ্ষণ কৰিছিল। গ্ৰন্থ খনিত সেই ঠাইৰ সামাজিক, ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক ঐতিহাসিক, শৈক্ষিক সকলো দিশত বৰ সুন্দৰকৈ আলোকপাত কৰিছে। মস্কোৰ কৰ্ম-জীৱন, ধৰ্ম-জীৱন সকলোতে নাৰী পুৰুষৰ সম অধিকাৰ। ছোভিয়েট ইউনিয়নত পুৰুষতকৈ

নাৰীৰ সংখ্যা সৰহ। নাৰীয়ে পুৰুষৰ সমানে স্বত্ব উপভোগ কৰাৰ উপৰিও প্ৰায়বোৰ কৰ্মবিভাগতে পুৰুষতকৈ নাৰীৰ প্ৰভাৱ সৰহ। সংখ্যা অনুপাতেও প্ৰায়বোৰ কৰ্ম বিভাগতে নাৰীৰ অধিক প্ৰাধান্য। দেশৰ বিশেষজ্ঞ সকলৰ ভিতৰত শতকৰা ৭০ গৰাকী মহিলা। একেদৰে চিকিৎসা ক্ষেত্ৰত শতকৰা ৭৫ গৰাকী মহিলা।

ছোভিয়েট ইউনিয়ন হৈছে পোন্ধৰখন ৰাষ্ট্ৰ বা প্ৰদেশৰ সমষ্টি। ৰাষ্ট্ৰৰ সকলো সমস্যা কেন্দ্ৰৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত হয়। কৃষিৰ ক্ষেত্ৰত ছোভিয়েট ইউনিয়ন পিছপৰা নহয়। কৃষিৰ উন্নতিৰ বাবে বহুকেইখন কৃষিপাম গঢ়ি উঠিছে। ইয়াত সাধাৰণতে দুই ধৰণৰ কৃষিপাম দেখা যায়। (১) ষ্টেট ফাৰ্ম আৰু (২) সমূহীয়া পাম। ষ্টেট ফাৰ্ম চৰকাৰী বিভাগৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হয়। সমূহীয়া পাম ৰাইজৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হয়। দেশখনত মুঠ ৫০০০ ষ্টেট ফাৰ্ম আৰু ৮৭৫০০ সমূহীয়া কৃষি পাম আছে।

ৰাজনীতিবিদ হেম বৰুৱাৰ শিৰাই উপশিৰাই দেশ প্ৰেমৰ উমাল প্ৰবাহ প্ৰবাহিত হৈ আছে তেওঁৰ কবিতাসমূহত। একেদৰে তেওঁৰ এই ভ্ৰমণ কাহিনী খনতো দেশপ্ৰেমৰ প্ৰবাহ দেখা যায়। ভ্ৰমণ কালৰ প্ৰতিটো পৰিবেশ, প্ৰতি কথা-কাৰ্যৰ ক্ষেত্ৰত দেশলৈ মনত পেলাইছে। নৌযাত্ৰাত দোভাষী হিচাপে থকা লাইলা, লিলি নামৰ ছোৱালী দুজনীক শুধিলে “ভাৰতীয় কিবা গান জানেনে।” সোধাৰ লগে লগে তৎক্ষণাত ‘আৱাৰ হ’ গানটো জুৰি দিলে। ৰুচিয়ান ছোৱালীৰ কণ্ঠ নিগৰিত হিন্দী গানৰ সুৰে হেম বৰুৱাৰ মনটো উদভ্ৰান্ত কৰি তুলিছিল। ভ্ৰমণৰ সময়ত -

‘জানো। জীৱনৰ উদ্ভ্ৰান্ত ছন্দৰ তালে
উতলা কৰিছে মোক।
জানো মোৰ গতি নাই গতিৰ বাহিৰে।’

বুলি তেওঁ ভাগৰ নলগাকৈ বিদেশৰ সমগ্ৰ সৌন্দৰ্য হৃদয়ত ধাৰণ কৰি ৰাখিব খুজিছে। বিদেশভ্ৰমণতো তেওঁ দেশৰ মানুহৰ কথা মনলৈ আনিছে। মস্কোৰ প্ৰদৰ্শনীথলীৰ মুকলি বঙ্গমঞ্চৰ কাষত বিশ্বকবি ৰবি ঠাকুৰলৈ মনত পেলাইছে। হে, বিশ্ব-কবি!

“পাতাৰ আড়াল থেকে

বিকালেৰ আলোটুকু এসে,

আৰো কিছুক্ষণ ধৰে

ঝুলুক তোমাৰ কালো কেশে।”

একেদৰে হোটেলৰ চতুৰ্থ মহলাৰ পৰা ৰঙা কাৰ্পেটত খোজ পেলাই নামি আহোঁতে মনলৈ আনিছে নাটোৰেৰ ‘বনলতা সেন’ৰ কথা ইয়াতেই লুকাই আছে ব্যক্তিগৰাকীৰ দেশপ্ৰেম আৰু অধ্যয়নপুষ্ট মনৰ চানেকি।

মস্কোৰ শৈক্ষিক দিশলৈ লক্ষ্য কৰি অভিভূত হৈ পৰিছিল হেম বৰুৱা। বিশ্ববিদ্যালয়, লাইব্ৰেৰী, স্কুল, কলেজ সকলো ক্ষেত্ৰতে অধিক উন্নতমানৰ পৰিচয় পাইছিল। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ লাইব্ৰেৰীত পঢ়িবৰ বাবে ৩৩ টা ডাঙৰ কোঠা আছে। প্ৰত্যেক অফিছ, ফেষ্টিভী, কৃষি-পাম, ক্লাব সকলোতে সৰু-সুৰাকৈ হলেও একোটা লাইব্ৰেৰী আছে।

এনেদৰে শিক্ষাবিদ, ৰাজনীতিবিদ সমালোচক হেমবৰুৱাই ‘ৰঙাকৰবীৰ ফুল’ ভ্ৰমণ বৃত্তান্ত খনত ভ্ৰমণৰ মিঠা বৰ্ণনাৰ মাজতে আন্তৰ্জাতিক দৃশ্যপট আৰু জাতীয় স্বপ্নৰ সংমিশ্ৰণৰ লগে লগে সেই ঠাইৰ সামাজিক, ৰাজনৈতিক, ঐতিহাসিক, অৰ্থনৈতিক ছবিত আলোকপাত কৰিছে।

পৰক আপোন কৰিবলৈ প্ৰতিভাৰ প্ৰয়োজন

-ৰবীন্দ্ৰ নাথ ঠাকুৰ

সামাজিক উপভাষা : এটি আলোচনা

তুনুকা বাভা

অংশকালীন অধ্যাপিকা

সামাজিক উপভাষাৰ আলোচনাৰ আগতে উপভাষা নো কি সেই বিষয়ে কিছু জনা প্ৰয়োজন। কোনো এটা ভাষা বিস্তৃত অঞ্চলত বিয়পি পৰাৰ পিছত ৰাজনৈতিক, ভৌগোলিক, সাংস্কৃতিক আদি কাৰণত সেই ভাষিক গোষ্ঠীৰ মাজত সঘনে মিলামিছা নাথাকিলে সময়ত গৈ ক্ষেত্ৰীয় বা আঞ্চলিক ৰূপ কিছুমান দেখা দিয়ে। এনেদৰে গঢ় লোৱা আঞ্চলিক ৰূপকে সেই ভাষাটোৰ উপভাষা বুলি কোৱা হয়। ভাষা হৈছে এখন সমাজৰ সদস্যসকলে পৰস্পৰৰ মাজত মনৰ ভাব বিনিময় কৰা মাধ্যম। গতিকে সমাজৰ লগত ভাষাৰ ওতপ্ৰোত সম্পৰ্ক। সমাজ অবিহনে ভাষাৰ অস্তিত্ব নাই। দুখন ভিন ভিন সমাজত বসবাস কৰা মানুহে সাধাৰণতে কোনো এটা ভাষাৰ মাধ্যমত ভাব বিনিময় কৰি সামাজিক কাম-কাজ চলাব নোৱাৰে।

কোনো এটা ভাষাৰ ব্যৱহাৰ কৰা ধৰণ অনুযায়ী দুটা প্ৰধান ভাগত ভাগ কৰিব পৰা যায়। যেনে— আঞ্চলিক আৰু সামাজিক। আঞ্চলিক উপভাষাত এটা ভাষাৰ তাৰ ভৌগোলিক পৰিসীমাৰ মাজত যি ধ্বনিগত, ৰূপগত আৰু শব্দগত বিভিন্নতা দেখা যায় সেই অনুসৰি ঔপভাষিক অঞ্চলত বিকশিত হয়। কিন্তু ভাষাৰ এনে বিভিন্নতাবোৰক কেৱল ভৌগোলিক অঞ্চল অনুযায়ী সম্পূৰ্ণ ৰূপত আলোচনা কৰিব নোৱাৰি। সামাজিক পৰিসৰো ভৌগোলিক পৰিসীমাৰ সৈতে আলোচনা কৰিব লগা হয়। বিশেষকৈ চহৰাঞ্চলত সেই ভাষা কোৱা লোক সমষ্টিৰ বিভিন্নতা সামাজিক গাঁথনিৰ লগতহে সম্বন্ধিত। সামাজিক শ্ৰেণী অনুসৰি ভাষা প্ৰণালীৰ বিভিন্ন দিশত ভাষাৰ বিভিন্নতাই দেখা দিয়ে।

প্ৰাচীন ধাৰাৰ উপভাষা বিজ্ঞানত কোনো ভাষাত তাৰ ভৌগোলিক অঞ্চলৰ ভিতৰত দেখা দিয়া বিভিন্ন আঞ্চলিক ৰূপক লৈয়ে প্ৰধানতঃ আলোচনা কৰিছিল। কিন্তু বৰ্তমান সময়ত সামাজিক উপভাষাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে। ড° দীপাক্ষৰ মৰল ডাঙৰীয়াই সামাজিক উপভাষাৰ ব্যাখ্যা এনেদৰে আগবঢ়াইছে— 'এটা ভাষাৰ যিকোনো দলে যেতিয়া একে ধৰণৰ

সামাজিক বাহোনেৰে বান্ধ খাই একে ব্যৱস্থাপনাৰে ভাষাতকৈ সুকীয়া ধৰণেৰে ভাব প্ৰকাশ কৰি দলীয় একতা প্ৰকাশ কৰে বা তাৰ মাজেদি তেওঁলোকৰ স্বকীয়তা প্ৰকাশ কৰে, তেতিয়াই সামাজিক উপভাষাৰ উদ্ভৱ হয়।'

ভীমকান্ত বৰুৱা দেৱেও সামাজিক উপভাষাৰ কথা উল্লেখ কৰি কৈছে যে — ভৌগোলিক আৰু অঞ্চলভেদে ভাষাৰ পাৰ্থক্য লক্ষ্য কৰা যায়। এখন সমাজত শিক্ষিত, অশিক্ষিত, শ্ৰমিক, অভিজাত আদি বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ লোকে বসবাস কৰে। এনেকৈ বসবাস কৰা শ্ৰেণীসমূহে ভাষা হিচাপে একোটা ভাষাকে প্ৰয়োগ কৰিলেও কথন বীতি, শব্দৰ প্ৰয়োগ, উচ্চাৰণ আদিৰ দিশত প্ৰতিটোৰেই পাৰ্থক্য দেখা পোৱা যায়। অভিজাত শ্ৰেণীটোৱে যি ধৰণে কথা-বতৰা পাতিব; শ্ৰমিক শ্ৰেণীটোৱে সেই ধৰণে কথা-বতৰা নাপাতে অথবা শিক্ষিতসকলৰ ভাষাৰ লগত একে ভাষা কোৱা শ্ৰমিক সকলৰ ভাষাৰ মিল নাই। সমাজৰ বিভিন্ন শ্ৰেণীভেদে একোটা ভাষাতে দেখা পোৱা এই পাৰ্থক্যবোৰক সামাজিক উপভাষা বুলি কোৱা হয়। এই সামাজিক উপভাষা ভৌগোলিক অঞ্চল বিশেষে পোৱা উপভাষাৰ সৈতে একে নহয়। ইংৰাজীত ইয়াক social dialect বুলি কোৱা হয়।

সামাজিক উপভাষা দুই ধৰণৰ। যেনে— সামাজিক শ্ৰেণীগত উপভাষা আৰু সামাজিক জাতিগত উপভাষা।

পশ্চিমীয়া ঔদ্যোগিক সমাজক সামাজিক শ্ৰেণী ব্যৱস্থাবে ভাগ কৰিব পাৰি। একে ধৰণৰ সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক বৈশিষ্ট্যৰে বসবাস কৰি থকা একো-একোটা জনসমষ্টি কোনো এটা সামাজিক শ্ৰেণীৰ অন্তৰ্ভুক্ত শ্ৰেণী ক্ৰমভিত্তিক সমাজৰ জোখমাৰিত উঠা বা নমাৰ অৱস্থাত থাকে। প্ৰতিখন সমাজতে শ্ৰেণীৰ সংখ্যা বিভিন্ন ধৰণৰ। যেনে— আমেৰিকাৰ ডেট্ৰইট চহৰত ইংৰাজী ভাষা কোৱা সমাজ চাৰি শ্ৰেণীৰ : ক) উচ্চ মধ্যবিত্ত (খ) নিম্ন মধ্যবিত্ত (গ) উচ্চ শ্ৰমিক শ্ৰেণী আৰু (ঘ) নিম্ন শ্ৰমিক শ্ৰেণী। কিন্তু ইংলেণ্ডত ইংৰাজী ভাষা কোৱা নৰউইছ সমাজক

পাঁচ শ্ৰেণীত ভাগ কৰিব পাৰি— (ক) মধ্য মধ্যবিন্ত (খ) নিম্ন মধ্যবিন্ত (গ) উচ্চ শ্ৰমিক শ্ৰেণী (ঘ) মধ্য শ্ৰমিক শ্ৰেণী আৰু (ঙ) নিম্ন শ্ৰমিক শ্ৰেণী। আৰ্থিক অৱস্থাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি এই সামাজিক স্তৰ বা শ্ৰেণীবিলাকক বিভাজন কৰা হৈছে। একে সমাজৰ বিভিন্ন সামাজিক গোটত বা ফৈদত ভাষিক বিভিন্নতা স্পষ্টভাৱে ধৰা পৰে আৰু বিভিন্ন গোট বা ফৈদৰ এই ভাষিক বিভিন্নতাই 'সামাজিক উপভাষা' সৃষ্টি কৰে। এই বিভিন্নতা ভাষাৰ সকলো স্তৰতে : যেনে— ধ্বনি, ৰূপতত্ত্ব, বা বাক্যতত্ত্ব আৰু অৰ্থতো দেখা যায়।

সামাজিক জাতিগত উপভাষা সামাজিক উপভাষাৰে এটা ৰূপ। বহুতো ভাষা সম্প্ৰদায়ৰ অন্তৰ্গত বিভিন্ন জাতিসমূহৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বিভিন্ন সামাজিক জাতিগত উপভাষাসমূহ নিৰ্ণয় কৰিব পাৰি। এখন সমাজ গঢ় লৈ উঠে বিভিন্ন ব্যক্তিৰ সমষ্টিৰে। এই ব্যক্তিসমূহ বা ফৈদসমূহক জাতি অনুযায়ী বিভিন্ন শ্ৰেণীত ভাগ কৰিব পাৰি। এই শ্ৰেণী ক্ৰমভিত্তিক সমাজক বিভিন্ন সামাজিক গোটত বিভক্ত কৰিব পাৰি। প্ৰতিটো গোটীৰ বিভিন্নতাক কেন্দ্ৰ কৰিয়েই একো একোটা সামাজিক জাতিগত উপভাষাৰ সৃষ্টি হয়। ভাৰতীয় সমাজখনক সামাজিক জাতি ব্যৱস্থাবে ভাগ কৰিব পাৰি। কান্নাড়া, তেলেগু আদি ভাষাৰ জাতিগত উপভাষাৰ প্ৰচুৰ উদাহৰণ পোৱা যায়।

এইচ এ প্লীছনে সামাজিক উপভাষাক এনেদৰে ভাগ কৰিছে—

(ক) বিকশিত বাকভংগী (খ) লোক বাকভংগী (গ) সাধাৰণ বাকভংগী।

বিকশিত বাকভংগী শিক্ষিত, নগৰীয়া, মধ্যবিন্ত আৰু অভিজাত শ্ৰেণীয়ে ব্যৱহাৰ কৰে। এই ৰূপটো বিদ্যালয়ত শিকোৱা হয় আৰু জন-সংযোগৰ মাধ্যমত ব্যৱহৃত হয়। ই মৰ্যাদাসম্পন্ন ৰূপ। লোক-

বাকভংগীৰ ভৌগোলিক উপভাষাৰ পাৰ্থক্যবোৰ অধিক স্পষ্ট আৰু বিকশিত বাকভংগীৰ ক্ষীণ। একেজন মানুহে সামাজিক পৰিস্থিতি অনুসৰি বেলেগ বেলেগ ধৰণে কথা কয়। আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিক ভাষাই বিকশিত বাকভংগীৰ ওচৰ চাপিব নোখোজে আৰু অনানুষ্ঠানিক ভাষাই লোক-ভংগীৰ ওচৰ চাপে। ব্যৱসায়, সম্প্ৰদায় আৰু লিংগভেদেও উপভাষাৰ ওপৰত যথেষ্ট প্ৰভাৱ পেলায়।

এটা উপভাষা কোৱা অঞ্চলত বসবাস কৰা লোকসকল বিভিন্ন ব্যৱসায় আদিত জড়িত হ'ব পাৰে। তেনে ক্ষেত্ৰত ব্যৱসায় অনুসৰি ব্যক্তিৰ ভাষাৰ ভিন্নতা পৰিলক্ষিত হয়। যেনে— খেতি-বাতি কৰি জীৱন ধাৰণ কৰা চহা খেতিয়ক এজনৰ ভাষা, নদীয়াল এজনৰ ভাষা, মাছমৰীয়া এজনৰ ভাষাৰ মাজত পাৰ্থক্য দেখা যায়। সম্প্ৰদায়ভেদেও ভাষাৰ মাজত ভিন্নতা পৰিলক্ষিত হয়। সমাজত বসবাস কৰা নাৰী পুৰুষৰ মাজতো ভাষাৰ ভিন্নতা দেখা যায়।

বৰ্তমানে সমাজ ভাষাবিজ্ঞানত সামাজিক উপভাষাৰ আলোচনা হ'বলৈ ধৰিছে। এই আলোচনাই সামাজিক উপভাষাৰ বিভিন্ন দিশ উদ্ঘাটনত যথেষ্ট সহায়ক হ'ব।

সহায়ক গ্ৰন্থ

১। ফনীন্দ্ৰ নাৰায়ণ দত্ত বৰুৱা : আধুনিক ভাষা বিজ্ঞান পৰিচয়, গুৱাহাটী, বনলতা, ২০০৬ প্ৰকাশিত।

২। ৰমেশ পাঠক : উপভাষা বিজ্ঞানৰ ভূমিকা, গুৱাহাটী, আশোক বুক ষ্টল ২০১১ প্ৰকাশিত।

৩। ভীমকান্ত বৰুৱা : ভাষাৰ ইতিবৃত্ত, গুৱাহাটী, বনলতা ২০০২ প্ৰকাশিত।

৪। দীপাক্ষৰ মৰল : উপভাষা বিজ্ঞান, গুৱাহাটী, বনলতা ২০০৭ প্ৰকাশিত।

